

Keď úcta ku Kristovmu Telo je väčšia, ako strach z obvinenia z neposlušnosti

Emil Bédi

30. januára 2021 ✝ Cirkev ✝ Eucharistia

Všemohúci Boh vo svojej nekonečnej múdrosti obdaril veriacich rôznymi darmi, ktoré sa navonok prejavujú rôznym stupňami i prejavmi úcty a lásky k nemu. Nepochopenie toho, že niektorí veriaci môžu byť práve Bohom pozdvihnutí k takému poznaniu, že sa neodvážujú vziať Telo Kristovo do svojich rúk alebo ho prijať postojácky, vedie k bolestnému rozkolu medzi nami.

To, že sú dnes často paušálne všetci veriaci, ktorí chcú prijímať iba do úst, obviňovaní z neposlušnosti, sa javí, že je to v rozpore s Božou všemohúcnosťou. I. vatikánsky koncil totiž dogmaticky vyhlasuje, že: *„Ten, kto tvrdí, že človek nemôže byť Bohom pozdvihnutý k takému poznaniu a k takej dokonalosti, ktoré prevyšujú prirodzené poznanie a prirodzenú dokonalosť, ale že môže a musí dôjsť k vlastneniu každej pravdy a dobra sám od seba nepretržitým pokrokom, nech je exkomunikovaný.“* A na inom mieste koncil hovorí: *„Ten, kto tvrdí, že je nemožné alebo že nie je vhodné, aby bol človek skrze Božie zjavenie poučený o Bohu a o úcte, ktorá mu má byť preukazovaná, nech je exkomunikovaný.“* ¹

Akokoľvek by sa to mohlo zdať niekomu nepravdepodobné, nikto by sa nemal odvážiť tvrdiť, že žiaden veriaci nemôže byť práve Bohom pozdvihnutý k takej úcte, ktorá prevyšuje zmýšľanie iných o tejto veci. Veď dobrotivý Pán svojou milosťou ľudí prebúdza a pomáha im, aby mohli dôjsť nielenk „poznaniu pravdy“², ale aj primeranej úcty k Nemu. Spoznanie nezmerateľného Božieho majestátu vedie k tomu, že si človek uvedomuje svoju ľudskú úbohosť, padá pred Bohom ukrytým v Eucharistii na kolená a neodváža sa Ho brať do svojich rúk.

Kľaňanie sa Bohu v Eucharistii

Prijímanie na kolenách a so zopnutými rukami je prejavom najväčšej pokory pred Bohom. Kľaňanie pred kýmisi bolo vždy prejavom veľkej pokory. Odsúdení na smrť prosili na kolenách a spínali ruky pred tými, ktorí mali moc nad ich životmi. Podobne ako deti, ktoré pri prosení spínajú ruky, hoci ich to tak nikto neučil. Pokora v podobe kľaňania a úcta k Bohu sú navzájom úzko spojené. Tridentský koncil v dekréte o najsvätejšej Sviatosti uvádza: *„A tak niet pochybnosti, že všetci veriaci podľa obyčaje, ktorá bola v katolíckej Cirkvi vždy praktizovaná, majú tejto Najsvätejšej sviatosti pri uctievaní preukazovať ten kult poklony, ktorý sme povinní preukazovať pravému Bohu. A hoci ju Kristus Pán ustanovil, aby bola ako pokrm, nie je preto menšej poklony hodná. Veríme totiž, že je v nej prítomný ten istý Boh, o ktorom večný Otec povedal, keď ho uvádzal na svet: „Nech sa mu kľaňajú všetci Boží anjeli“ (Hebr 1, 6), pred ktorým mudrci padli na kolená a kľaňali sa mu (Mt 2, 11), a podľa svedectva Písma (Mt 28, 17) sa mu kľaňali apoštoli v Galilei.“*³ Pretože ale nestačí pravdu vypovedať, pokiaľ nie sú odhalené a odmietnuté bludy, rozhodla sa svätá synoda pripojiť tieto kánony, aby všetci, ktorí už spoznali katolícke učenie, tiež chápali,

ktorých bludov sa majú vyvarovať a vystríhať... Kánon 6. Kto hovorí, že vo svätej sviatosti Eucharistie sa Kristus, jednorodený Syn Boží, nemá uctievať kultom klaňania, prejavovaným aj navonok a preto sa nemá ani uctievať osobitným vonkajším slávnostným slávením a nemá sa slávnostne niesť v procesiách podľa chvályhodného a všeobecného obradu a obyčaje svätej Cirkvi alebo že sa nemá verejne ukazovať ľudu, aby sa jej klaňal a že tí, čo sa jej klaňajú, sú modloslužobníci, nech je exkomunikovaný.“⁴

Tridentský katechizmus k tomu dodáva: „Zo všetkých posvätných tajomstiev, ktoré nám ako najistejšie prostriedky Božej milosti odkázal náš Spasiteľ, žiadne nie je také, aby sa mohlo porovnávať s najsvätejšou sviatosťou oltárnou a preto za žiaden zločin nie je ťažší trest, ktorého by sme sa mali od Boha obávať, než za tú nepravosť, keď veriaci nezaobchádzajú sväto a nábožne s tým, čo je plné všetkej svätosti alebo skôr čo v sebe uchováva samotného pôvodcu a prameň svätosti. Aby teda veriaci ľud, poznajúc, že je potrebné tejto nebeskej sviatosti preukazovať Božskú úctu a aby tiež nadobudol hojné ovocie milosti a vyhol sa najspravodlivejšiemu Božiemu hnevu, preto je potrebné, aby duchovní pastieri s najväčším úsilím vysvetlili všetko, čo by mohlo objasniť najväčšiu vznešenosť tejto sviatosti.“⁵ A na inom mieste sa uvádza: „Bohu musíme preukazovať nekonečne väčšiu lásku a poslušnosť, ako ktorémukoľvek pánovi alebo kráľovi. On nás stvoril, vládne nám, živil nás v lone matky a odtiaľ nás priviedol na svet, on nám udeľuje nevyhnutné veci pre život.“⁶

O úcte k posväteným rukám kňaza

Keď si niektorí veriaci uvedomujú, že nie sú hodní prijať Telo Kristovo do svojich neposvätených rúk, tak tým zároveň prejavujú úctu nielen najsvätejšej Eucharistii, ale zároveň aj kňazovi, ktorý bol posvätený vkladáním rúk⁷ a ktorého si nevýslovne ctia pre úrad, ktorý zastáva a moc, ktorú má od Boha.

Tridentský katechizmus o sviatosti kňazstva hovorí: „Veriacim prospeje, keď predovšetkým spoznajú akej cti sú služobníci Cirkvi hodní. Nech sa veriacim vysvetlí, aká veľká je vznešenosť a dôstojnosť tohto stavu, keď uvažujeme o jeho najvyššom stupni, totiž o kňazstve. Biskupi a kňazi sú tlmočníci a prostredníci Boží a na zemi zastupujú osobu samotného Boha. Z toho je zrejmé, že ich úrad je taký, že nie je možné si predstaviť žiaden vyšší. Hoci kňazi mali v každej dobe najväčšiu dôstojnosť, predsa však kňazi Nového Zákona svojou ctou ďaleko prevyšujú všetkých ostatných, lebo moc posväcovať a obetovať Telo a Krv nášho Pána i moc odpúšťať hriechy, ktorá je im udelená, prevyšuje ľudský rozum a aj akúkoľvek predstavu o tom, žeby bolo možné na zemi nájsť niečo podobné alebo rovnaké. Taktiež je zrejmé, že v tejto sviatosti sa udeľuje ešte aj iná milosť: totiž zvláštna moc vzťahujúca sa k najsvätejšej sviatosti Tela Pána, ktorá je v kňazovi úplná a dokonalá, lebo iba on jediný môže premieňať Telo a Krv nášho Pána. Skutočne všetci ľudia sú stvorení k tomu, aby Bohu slúžili. Avšak vonkajšie kňazstvo neprináleží všetkým veriacim, ale iba istým ľuďom, ktorí boli riadne ustanovení a vkladáním rúk a slávnostnými obradmi Cirkvi sú zasvätení Bohu a takto sú poverení konať konkrétnu svätú službu.“⁸

Je to práve táto moc⁹ premieňať a dotýkať sa Tela a Krvi nášho Pána, daná kňazovi od Boha, ktorá pre niektorých veriacich predstavuje neprekonateľnú bariéru brať Telo Kristovo do svojich rúk. O tom, že pre veriacich nebolo možné dotýkať sa dokonca ani svätých predmetov pri konaní tejto sviatosti, Tridentský katechizmus hovorí: „Aby v každom prípade bola zabezpečená náležitá úcta k tejto sviatosti, tak nielen moc podávať túto sviatosť je zverená iba samotným kňazom, ale Cirkev tiež aj zákonom

nariadila, aby sa nikto, kto nie je posvätený, neopovážil manipulovať alebo dotýkať sa svätých nádob, plátien alebo iných potrieb, ktoré sú nevyhnutné pri konaní sviatosti, okrem situácie, keď sa vyskytne veľká núdza.“¹⁰

Akým spôsobom je možné prijímať Telo a Krv Krista?

Svätá katolícka Cirkev učí, že Telo Kristovo je možné prijímať viacerými spôsobmi. To, prečo niektorí veriaci túžia po najväčších nebeských statkoch udeľovaných vo sviatostnom a súčasne duchovnom prijímaní Eucharistie a neuspokojujú sa výlučne iba s duchovným prijímaním, objasňuje Tridentský katechizmus takto: *„Avšak, aby sa veriaci naučili túžiť po lepších milostiach, je potrebné ich poučiť o tom, kto môže mať účasť na týchto neskonalých úžitkoch sviatosti oltárnej, ako aj o tom, že nie je len jeden spôsob prijímania. Múdro a správne teda rozlišovali naši predchodcovia vo viere, ako to čítame v dokumentoch Tridentského koncilu, že sú tri spôsoby prijímania tejto sviatosti. Niektorí totiž túto sviatosť prijímajú ako hriešnici, ktorí sa neobávajú prijímať sväté tajomstvá s nečistým srdcom a nečistými ústami, o ktorých Apoštol hovorí, že: „Nehodne jedia a pijú telo Pánovo.“ O tých napísal svätý Augustín: „Ten kto nezostáva v Kristovi a v kom nezostáva Kristus, ten istotne duchovne neje jeho Telo, aj keby telesne a viditeľne ústami požíval sviatosť Tela a Krvi Pána.“ Tí, ktorí takto nepripravení prijímajú sväté tajomstvá, nielenže z nich nemajú žiaden prospech, ale ako svedčí Apoštol: „Jedia a pijú si svoje odsúdenie.“ O iných potom hovoríme, že prijímajú sviatosť oltárnu **iba duchovne**. Sú to tí, ktorí požívajú tento predložený nebeský chlieb s túžbou a prianím a pritom sú roznietení živou „vierou činnou skrze lásku“ a odtiaľ nadobúdajú, ak nie všetky, tak premnohé úžitky. Nakoniec tretími sú tí, ktorí prijímajú sviatosť oltárnu **sviatostne i duchovne**. Títo, keďže podľa upozornenia Apoštola „najskôr sami seba skúmali“, pristupujú k tomuto Božiemu stolu odetí svadobným rúchom a zo svätého prijímania nadobúdajú všetky tie prehojné úžitky, ktoré sme už skôr vymenovali. **Z toho teda vyplýva, že najväčších nebeských statkov sa zbavujú tí, ktorí hoci by aj mohli byť pripravení prijať sviatosť Tela Pána, uspokojujú sa iba s duchovným prijímaním Tela Pána.“***

Neodsudzujme nikoho

Poznanie úcty a pokory pred Bohom niektorým veriacim nedovoľuje, aby stáli ako rovní s rovným voči Bohu, ale sú skutočne nútení padnúť pred ním na kolená a prijímať ho výlučne do úst. Veď nič vzácnejšie, ako Eucharistiu na tejto zemi nemáme. Je preto potrebné vyzdvihnúť prístup našich biskupov, ktorí práve z obavy o zníženie úcty k Eucharistii a jej znesväteniu, tento spôsob vždy presadzovali a aj v súčasnej situácii možnosť prijímania do úst veriacim zachovali. Aká veľká však musí byť v dnešnej dobe bolesť dieťaťa, ktorému bolo odmietnuté sv. prijímanie do úst a na kolenách? Snáď mu budú útechou slová sv. Pavla: *„Ved’ všetci, čo chcú žiť nábožne v Kristovi Ježišovi, budú prenasledovaní.“¹¹*

A hoci na tejto strane neba mnohí takýchto veriach nepochopia, je nevyhnutné, aby im aspoň zo strany duchovných nebolo pripisované to, čo oni skutočne v srdci necítia. Ak by totiž ich dobré úmysly boli označované za falošné, potom by uvedeným veriacim zostali na tomto svete už len ich slabosti a hriechy. Preto neposudzujme nikoho, nepodsúvajte falošný úmysel nikomu, kto sa neodváža brať Telo Kristovo do rúk, kto pred Ním padá na kolená, kto má obavu z toho, že Boh, prítomný v každej, aj tej najmenšej čiastočke, by mohol skončiť pod našimi nohami, lebo len všemohúci Boh vidí do srdca človeka a každé previnenie – či už falošnú bázeň, ale aj nespravodlivé obvinenie – raz spravodlivo potrestá.

Zdroj titulného obrázka

1 III. zasadnutie. 24. apríl 1870. Dogmatická konštitúcia o katolíckej viere *Dei Filius*

2 1 Tim 2, 4

3 13. zasadnutie, Hlava 5.

4 Kánony o sviatosti najsvätejšej eucharistii.

5 Hlava IV. O sviatosti oltárnej.

6 Hlava II. O prvom Božom prikázaní.

7 2 Tim 1, 6

8 Hlava VII. O sviatosti svätenia kňazstva.

9 Porov. Katechizmus katolíckej Cirkvi. Sv. Ján Pavol II. Bod 1548.

10 Hlava IV. O sviatosti oltárnej.

11 2 Tim 3, 12

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/ked-ucta-ku-kristovmu-telu-je-vacsia-ako-strach-z-obvinenia-z-neposlusnosti/>